ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420306717
Lietas arhīva Nr. AA43-0215-19/7
ECLI:LV:ADAT:2019:0410.A420306717.10.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019. gada 10. aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Valda Zommere,
tiesneses Ilze Amona un Kristīne Kalvāne

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ un /pers. B/ pieteikuma par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2017. gada 18. septembra lēmuma Nr. /numurs/ atcelšanu, sakarā ar /pers. A/ un /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2018. gada 29. maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Izskatot administratīvo lietu par patvaļīgo būvniecību nekustamajā īpašumā /adrese 1/ (74. grupa, 189. grunts) (turpmāk – nekustamais īpašums Nr. 1) un /adrese 2/ (74. grupa, 596. grunts) (turpmāk – nekustamais īpašums Nr. 2), ar Rīgas pilsētas būvvaldes (turpmāk – Būvvalde) 2017. gada 14. jūlija lēmumu Nr. /numurs/ (turpmāk – sākotnējais lēmums) nekustamā īpašuma Nr. 1 īpašniecei pieteicējai /pers. A/ un nekustamā īpašuma Nr. 1 un nekustamā īpašuma Nr. 2 īpašniecei pieteicējai /pers. B/ uzlikts pienākums trīs mēnešu laikā no šā administratīvā akta spēkā stāšanās brīža atjaunot nekustamā īpašuma Nr. 1 un nekustamā īpašuma Nr. 2 iepriekšējo tiesisko stāvokli, demontējot nekustamajā īpašumā Nr. 1 esošo nojumi 4x4 m, nekustamajā īpašumā Nr. 2 esošo nojumi 4x6 m, nekustamajā īpašumā Nr. 1 esošo šķūni 4x6 m un nekustamajā īpašumā Nr. 2 esošo šķūni 12x5 m.
Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicēja /pers. A/ to apstrīdēja.
Ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – departaments vai atbildētājs) 2017. gada 18. septembra lēmumu Nr. /numurs/ (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) precizēts sākotnējā lēmumā uzliktais pienākums, izsakot to šādā redakcijā: 1) uzlikt nekustamā īpašuma Nr. 1 īpašniecei /pers. A/ pienākumu trīs mēnešu laikā no šī administratīvā akta spēkā stāšanās brīža atjaunot nekustamā īpašuma Nr. 1 iepriekšējo stāvokli, demontējot nojumi 4x4 m un šķūni 4x6 m nekustamajā īpašumā Nr. 1; 2) uzlikt nekustamā īpašuma Nr. 1 un nekustamā īpašuma Nr. 2 īpašniecei /pers. B/ pienākumu trīs mēnešu laikā no šī administratīvā akta spēkā stāšanās brīža atjaunot iepriekšējo tiesisko stāvokli, demontējot nojumi 4x4 m un šķūni 4x6 m nekustamajā īpašumā Nr. 1 un nojumi 4x6 m un šķūni 12x5 m nekustamajā īpašumā Nr. 2, kā arī 3) atstāt negrozītu sākotnējo lēmumu par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu nekustamajā īpašumā /adrese 2 / (74. grupa, 596. grunts), un /adrese 1/ (74. grupa, 189. grunts).

[2] Pieteicējas vērsās tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.
[2.1] Administratīvais akts izdots bez tiesiska pamata, kā arī pārkāpjot tiesiskās paļāvības principu, jo pēc 2015. gada 4. novembrī un 2016. gada 30. maijā notikušajām apsekošanām par konstatēto tika sastādīti atzinumi par būves pārbaudi, tomēr administratīvais akts netika izdots. Līdz ar to iestāde bija izlietojusi Administratīvā procesa likumā paredzētās tiesības par administratīvā akta neizdošanu, kā arī atzinumi un lēmums par administratīvā akta neizdošanu pieteicējām netika paziņoti.
[2.2] Ne tiesību normā, ar ko pamatota obligātā administratīvā akta izdošana, ne citās Būvniecības likuma normās nav ietverta norāde, ka Būvniecības likuma 18. panta piektā daļa būtu piemērojama gadījumos, kad būvdarbi ir pabeigti 17 gadus pirms administratīvā akta izdošanas.
[2.3] Izdodot pārsūdzēto lēmumu un uzliekot pienākumu nojaukt ēkas, nav norādīti apsvērumi tik būtiskam personas tiesību ierobežojumam, kā arī nav norādīts, kāds ir sabiedrības ieguvums, kam pretī nostādāms ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējām uzliktais pienākums, ierobežojot Latvijas Republikas Satversmes 105. pantā aizsargātās tiesības.
[2.4] Iestādes apsvērumi par administratīvā akta adresātiem neatbilst ne faktisko apstākļu situācijai, ne spēkā esošajām tiesību normām.
[2.5] Tiesu izpildītāja akts sastādīts darba dienā darba laikā, kad objektīvi lielākajā daļā īpašumu nevarētu iekļūt, jo pārsvarā

cilvēki tajā laikā atrodas ārpus mājas, bet citu pierādījumu lietā par pārējo kopīpašnieču nespēju iekļūt nekustamajā īpašumā lietā nav. Pārējās kopīpašnieces nav veikušas nekādas citas darbības savu it kā aizskarto tiesību aizsargāšanai.
[2.6] Izvēloties pārsūdzētā lēmuma adresātus, iestāde nav noskaidrojusi, vai un kad pārējās kopīpašnieces ir bijušas nekustamajā īpašumā, kāpēc pārējās kopīpašnieces nav izrādījušas atkārtotu vēlmi iekļūt nekustamajā īpašumā citā laikā, kad objektīvi kāds varētu būt mājās, vai atturēšanās no nekustamā īpašuma lietošanas nav saistīta ar nevēlēšanos piedalīties kopējo ar lietas uzturēšanu saistīto izdevumu segšanā.
[2.7] Civillikums neparedz tādu kopīpašnieku dalījumu, kur vieniem kopīpašniekiem ir tikai tiesības, savukārt pienākumi pārējiem, līdz ar to pārsūdzētais lēmums nevar būt pareizs, jo tajā nav norādīti visi adresāti.
[2.8] Izdodot administratīvo aktu, nav konstatēts, ka būvdarbu veikšanas laikā nebija vai nebūtu bijis iespējams saņemt visu kopīpašnieku piekrišanu, jo nav strīda, ka līdz 2015. gadam pārējām kopīpašniecēm nebija iebildumu par veiktajiem būvdarbiem, tādējādi viņas ar konkludentām darbībām apliecinājušas savu piekrišanu būvdarbiem un uzbūvētajām ēkām.

[3] Departaments rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem, un lūdz tiesu to noraidīt.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2018. gada 29. maija spriedumu pieteicēju pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.
[4.1] Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda, ka nekustamais īpašums Nr. 1 ir kopīpašumā pieteicējām un trešajai personai /pers. C/ un sastāv no zemesgabala 1424 m^2 platībā, uz kura atrodas dzīvojamā māja un trīs palīgēkas. Attiecīgi atbildētājs ir konstatējis, ka nekustamajā īpašumā Nr. 1 atrodas nojume un šķūnis, kam nav izstrādāta būvniecības dokumentācija, kā arī minētās būves nav reģistrētas zemesgrāmatā un to tiesiskais statuss nav noteikts.
Arī nekustamais īpašums Nr. 2 ir kopīpašumā pieteicējai, trešajai personai, /pers. E/ (pirms tam – /pers. E/) un /pers. F/ un sastāv no zemesgabala 1564 m^2 platībā. Atbildētājs ir konstatējis, ka šajā īpašumā ir izveidoti divi jauni objekti.
[4.2] Tiesa atsaucās uz Būvniecības likuma 18. panta otro daļu, kas noteic, kas ir patvaļīga būvniecība.
Tiesa konstatēja, ka dokumentācija ne par apbūvi nekustamajā īpašumā Nr. 1, ne nekustamajā īpašumā Nr. 2, kas identificēta kā patvaļīga būvniecība, nav iesniegta, šādu ziņu nav arī arhīvā. Uz apbūves nelikumību norādījušas gan parējās kopīpašnieces, gan arī pašas pieteicējas paskaidrojumā, izrādot interesi saglabāt apbūvi un sakārtot dokumentāciju. Tiesa arī nekonstatēja apstākļus vai pierādījumus, kas liecinātu par būvju tiesisku izcelsmi vai apstākļiem, kas atzītu konstatētos objektus par tādiem, kam būvniecības dokumentācija nav nepieciešama. Līdz ar to tiesa atzina, ka atbildētājs pamatoti ir konstatējis patvaļīgu būvniecību nekustamajos īpašumos.
[4.3] Tiesa nepiekrita pieteicējām, ka pārsūdzētais lēmums izdots, pārkāpjot tiesiskās paļāvības principu, tādēļ, ka iesniegumi par patvaļīgo būvniecību un kontroles pasākumi bijuši kopš 2015. gada, taču iestāde nav izdevusi administratīvo aktu.
Nav pamatots pieteicēju viedoklis par to, ka atbildētājs 2015. vai 2016. gadā būtu pieņēmis lēmumus par administratīvo aktu neizdošanu, jo šādi lēmumi lietā nav konstatējami. Tiesas ieskatā nav saskatāms pamats iestādei vilcināties ar lēmuma pieņemšanu jau 2015. gadā, kad sastādīts pirmais atzinums par patvaļīgu būvniecību, taču minētais atbilstoši tiesu judikatūrai tiesisko paļāvību pieteicējām radīt nevarēja.
Likumdevējs nav paredzējis termiņu, kādā iestādei jāvēršas pret šādu būvniecību. Iestādes pilnvarām vērsties pret patvaļīgo būvniecību nav noteikta termiņa tādēļ, ka, kā tas ir atzīts judikatūrā *(sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2013. gada 27. novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1106/2013 7. un 8. punktu)*, patvaļīgi uzbūvētu būvju īpašniekam nav tiesību paļauties uz to, ka šīs būves pēc noteikta laika, ja vien citas personas necels iebildumus, automātiski kļūs legālas. Likumdevējam attiecībā uz patvaļīgu būvniecību nav bijis nodoms tādu legalizēt noilguma rezultātā *(sk. Senāta 2017. gada 23. marta lēmuma lietā Nr. SKA-598/2017 3.3. un 7. punktu)*.
Tādējādi nav konstatējams obligāts priekšnoteikums, kas būtu par pamatu atzīt, ka ir pārkāpta pieteicēju tiesiskā paļāvība – nav konstatējams skaidrs iestādes gribas izteikums, ka pēc patvaļīgās būvniecības fakta konstatēšanas attiecībā pret pieteicējām tiesību normās noteiktās sekas neiestāsies.
[4.4] Pretēji pieteicēju norādītajam tiesa atzina, ka pārsūdzētajā lēmumā pareizi identificēti tā adresāti. Lai arī minētās lietas ietvaros nav konstatējama starp kopīpašniekiem noslēgta vienošanās par lietošanas kārtību kopīpašumā, un, kā liecina paskaidrojumi, tad par minēto starp kopīpašniecēm pastāv strīds, lietas apstākļi liecina, ka pieteicējas lieto nekustamo īpašumu Nr. 1 un nekustamo īpašumu Nr. 2, kur atrodas patvaļīgi izbūvētie objekti.
Attiecīgi no zvērināta tiesu izpildītāja konstatētā, ka nekustamajam īpašumam Nr. 1 un nekustamajam īpašumam Nr. 2 nav iespējams piekļūt, galvenā ieeja slēgta, tiesa secināja, ka teritorija nav brīvi pieejama arī citām kopīpašniecēm. Šajos apstākļos nav nozīmes tam, ka, iespējams, principiālu iebildumu pieteicējām par citu kopīpašnieču ierašanos kopīpašumā nav un ka, iespējams, sarunātā laikā tas arī būtu iespējams. Tomēr nozīme šajos apstākļos ir piešķirama tam, ka primāri piekļuves tiesības (ar žogu, slēdzeni un tamlīdzīgi) teritorijā ir tieši pieteicējām un iekļūšana tajā ir atkarīga no pieteicēju gribas, kas liecina, ka teritorija ar tajā esošajām ēkām un būvēm primāri atrodas pieteicēju lietošanā. Tādējādi atbildētājs pamatoti ir secinājis, ka nav taisnīgi un samērīgi piemērot pienākumu par patvaļīgās būvniecības seku novēršanu tiem kopīpašniekiem, kas faktiski īpašumu nepārvalda un nebauda tā labumu.
[4.5] Tiesa atzina par neatbilstošu tiesību normas interpretācijai pieteicēju viedokli, ka Būvniecības likuma 18. panta piektā daļa ir piemērojama tikai gadījumos, kad patvaļīga būvniecība tiek konstatēta būvdarbu laikā.
Atbilstoši Būvniecības likuma 18. panta ceturtās daļas 1. punktam Rīgas pilsētas būvinspekcijas būvinspektori ir tiesīgi

pārbaudīt jebkuru būvdarbu uzsākšanu Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, ievērojot to kompetenci, kas piekrīt pašvaldību būvvaldēm. No minētās tiesību normas neizriet, ka būvdarbu uzsākšanas brīdis būtu ierobežots ar tām būvēm, kurās norit būvdarbi vai tie vēl nav pabeigti. Tiesas vērtējumā norma piešķir tiesības veikt kontroles pasākumus ikvienā objektā, un tiesību normā lietotais „būvdarbu uzsākšana" ir izprotams plašāk kā būvdarbu tiesiskums kopumā, jo tikai tiesiski uzsākta būvniecība rada tiesisku objektu.
Senāts atzinis, ka lai arī Būvniecības likuma 18. pants tiešiem vārdiem runā par būvdarbu kontroli un būvdarbu apturēšanu, t.i., būvinspektora darbībām, veicot kontroli būvlaukumā, pēc jēgas šis regulējums ir attiecināms arī uz gadījumiem, kad patvaļīgā būvniecība tiek konstatēta nevis būvdarbu procesā, bet vēlāk – jau nelegāli uzbūvētās (vai ekspluatācijā nenodotas) būves ekspluatācijas laikā *(sk. Senāta 2016. gada 19. jūlija lēmuma lietā Nr. SKA-1056/2016 8. punktu)*.
[4.6] No tiesu prakses izriet, ka Būvniecības likuma 18. panta piektā daļa katrā gadījumā nepieprasa visu tajā norādīto darbību secīgu kopumu – patvaļīgas būvniecības konstatēšanu, obligātu būvdarbu apturēšanu un lēmuma pieņemšanu –, proti, būvdarbu apturēšanas lēmumi tiek pieņemti tajos gadījumos, kad ir tādi faktiskie apstākļi, kas ir pamats šāda lēmuma pieņemšanai, piemēram, objekts acīmredzami nav pabeigts vai tajā notiek būvdarbi. Protams, arī tad, ja būvdarbi objektā ir pabeigti, patvaļīgas būvniecības gadījumā nav dokumentu par objekta nodošanu ekspluatācijā, kas nozīmē, ka šāds objekts visu laiku atrodas būvdarbu stadijā. Taču ne katrā no gadījumiem ir pamats pieņemt lēmumu par būvdarbu apturēšanu.
Vērtējot lietā esošos dokumentus un foto fiksācijas, tiesa atzina, ka nav konstatējami apstākļi par tādu būvdarbu norisi, kurus būvinspektors nepamatoti nebūtu fiksējis un pieņēmis lēmumu par būvdarbu apturēšanu. Savukārt, nepastāvot šādai nepieciešamībai, būvinspektoru sastādītie atzinumi ir pareizi un pamatoti arī bez norādes par būvdarbu apturēšanu.
[4.7] Tiesa nepiekrita pieteicējām, ka pārējās kopīpašnieces piekrišanu būvdarbiem ir apliecinājušas ar konkludentām darbībām, tā kā iebildumi nav tikuši saņemti. Atbilstoši būvdarbu veikšanas brīdī spēkā esošajai Būvniecības likuma 11. panta pirmajai daļai un Civillikuma 1068. pantam apbūves tiesību realizēšanai bija nepieciešama visu kopīpašnieku piekrišana. Arī atbilstoši Ministru kabineta 1997. gada 1. aprīļa noteikumu Nr. 112 „Vispārīgie būvnoteikumi" 102. punktam saskaņojumu uz ģenerālplāna bija jāsaņem rakstiski, nevis ar konkludentām darbībām.
Tiesa norādīja, ka nav noliedzams, ka konkludentas darbības ir pieļaujamas privāttiesiskajās attiecībās, taču publisko tiesību normas būvniecībā šādu apstiprinājumu nevērtē kā saistošu.
[4.8] Uz piekrišanas neesību norāda arī trešās personas apgalvojums, ka saskaņojums 2000. gadā tika prasīts un nelikumīgā būvniecība ir tikusi uzsākta pēc tam, kad kopīpašnieces šo saskaņojumu atteica. Minētais savukārt nozīmē, ka atbildētājs pamatoti secinājis par neiespējamību ļaut turpināt būvniecību, jo pastāv būtisks šķērslis – kopīpašnieču iebildumi un nevēlēšanās piekrist risinājumam, ka patvaļīgi uzbūvētie objekti tiek saglabāti.

[5] Pieteicējas iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2018. gada 29. maija spriedumu. Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.
[5.1] Ar spriedumu trešā persona /pers. C/ un pārējās lietā nepieaicinātās kopīpašnieces /pers. E/ un /pers. F/ atbrīvotas no pienākuma atjaunot viņām piederošo nekustamo īpašumu sākotnējo stāvokli, demontējot uz tiem esošās nojumes un šķūņus un uzliekot šo pienākumu tikai pieteicējām. Pie šādiem apstākļiem spriedums ir atceļams, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 303. panta pirmās daļas 4. punktu.
[5.2] Tiesa nepamatoti prezumējusi strīdus būvju lietošanu no pieteicēju puses. Proti, tiesa nav vērtējusi apstākli, ka teritorijā, kas apjozta ar žogu, atrodas trīs patstāvīgi nekustamie īpašumi ar dažādu īpašnieku sastāvu. Tāpat tiesa nav vērtējusi, ka teritorijā, kur atrodas strīdus būves, atrodas arī pieteicējām piederošas ēkas un būves, kas nepieder pārējām kopīpašniecēm, tādējādi teritorijas primāra pieejamība nenozīmē automātisku visu teritorijā esošu ēku un būvju lietošanu no abu pieteicēju puses.
Tāpat tiesa nav ņēmusi vērā apstākli, ka strīdus būves nav būvējuši neviens no pašreizējiem nekustamo īpašumu kopīpašniekiem, tostarp pieteicējas.
[5.3] Apstāklis, ka pieteicējas vēlas saglabāt būves, savukārt pārējās kopīpašnieces vēlas tās nojaukt, nevar būt par pamatu, lai nojaukšanas pienākums tiktu uzlikts pieteicējām. Attiecīgi nojaukšanas pienākums būtu uzliekams tiem kopīpašniekiem, kuri vēlas būves nojaukt.

[6] Departaments paskaidrojumā par apelācijas sūdzību norāda, ka tā ir nepamatota un noraidāma, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādīto argumentu pamata. Papildus paskaidrojumā norādīti turpmāk minētie argumenti.
[6.1] Departaments nepiekrīt pieteicēju argumentam, ka spriedums nosaka to personu tiesības un pienākumus, kuras nav pieaicinātas lietā kā administratīvā procesa dalībnieki, jo ar spriedumu ir noraidīts pieteicēju pienākums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu tikai pieteicējām, nevis visām nekustamo īpašumu kopīpašniecēm. Secīgi nav konstatējams, ka ar konkrēto spriedumu pārējām kopīpašniecēm būtu mainītas tiesiskās attiecības.
Lietas izskatīšanas laikā pieteicējas nelūdza pārējo kopīpašnieču pieaicināšanu lietā trešo personu statusā, šāda vēlme pieteicējām radusies tikai pēc sprieduma pieņemšanas.
[6.2] Atbilstoši Senāta izteiktajai atziņai lietā Nr. SKA-59/2005 spriedums, pamatojoties uz procesuālo pārkāpumu, ir atceļams vienīgi tad, ja procesuālais pārkāpums ir būtisks un pats par sevi varēja ietekmēt sprieduma tiesiskumu.
Departamenta ieskatā /pers. E/ un /pers. F/ nepieaicināšana lietā trešo personu statusā nevarēja ietekmēt spriedumu pēc būtības, tā kā /pers. E/ un /pers. F/ kopā ar trešo personu /pers. C/ konsekventi izteikušas savus iebildumus pret patvaļīgo būvniecību. Turklāt pieteicējas nav norādījušas, kādas sekas viņām ir radītas ar trešo personu nepieaicināšanu, līdz ar to formāla procesuālās darbības neveikšana nav pamats sprieduma atcelšanai.

[6.3] Nav pamatots pieteicēju arguments, ka nav ņemtas vērā nekustamo īpašumu īpašuma tiesības, jo gan pārsūdzētajā lēmumā, gan spriedumā tās ir izvērtētas, kā arī papildus ir izvērtēta nekustamo īpašumu faktiskā lietošana. Pieteicējas nav norādījušas uz tādiem argumentiem vai pierādījumiem, kas apliecina apelācijas sūdzībā minēto, ka pieteicējas faktiski nevalda pār nekustamajiem īpašumiem.

[7] Trešā persona /pers. C/ paskaidrojumā par apelācijas sūdzību norāda, ka tā ir nepamatota un noraidāma, pamatojoties uz pirmās instances tiesas spriedumā izteiktajiem argumentiem.

[8] Apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmajai daļai izskatīja lietu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēju apelācijas sūdzība nav pamatota, bet pieteikums ir noraidāms.

[10] No apelācijas sūdzībā norādītā izriet, ka pieteicējas iebilst pret apstākli, ka lietā trešās personas statusā nebija pieaicinātas pārējās nekustamā īpašuma Nr. 1 un nekustamā īpašuma Nr. 2 kopīpašnieces /pers. E/ un /pers. F/.
Administratīvā apgabaltiesa konstatēja, ka izskatāmajā lietā /pers. E/ un /pers. F/, tāpat kā /pers. C/ vairākkārt ir vērsušās iestādē saistībā ar nelikumīgo būvniecību nekustamajā īpašumā Nr. 1 un nekustamajā īpašumā Nr. 2. Ņemot vērā, ka pārsūdzētais lēmums pēc savas būtības ir labvēlīgs kopīpašniecēm /pers. E/ un /pers. F/, jo saskan ar viņu vēlmi novērst patvaļīgās būvniecības radītās sekas nekustamajos īpašumos, apgabaltiesa atzina, ka /pers. E/ un /pers. F/ ir pieaicināmas lietā kā trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem. Apgabaltiesa uzaicināja /pers. E/ un /pers. F/ sniegt paskaidrojumu par pieteikumu un apelācijas sūdzību.
Paskaidrojumā tiesai pieaicinātās trešās personas norāda, ka apelācijas sūdzību neatzīst, piekrīt pirmās instances tiesas spriedumam, lūdz pieteikumu noraidīt. Paskaidro, ka daudzkārt ir vērsušās iestādē, vēršot uzmanību uz nelikumīgo būvniecību nekustamajā īpašumā Nr. 1 un nekustamajā īpašumā Nr. 2. Nelikumīgā būvniecība uzsākta 2000. gadā, kad pārējās kopīpašnieces atteica saskaņot būvniecības ieceri.

[11] Administratīvā procesa likuma 303. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka apelācijas instances tiesa atceļ pirmās instances tiesas spriedumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, ja tiesas spriedums nosaka to personu tiesības un pienākumus, kuras nav pieaicinātas lietā kā administratīvā procesa dalībnieki.
[11.1] Kaut arī pirmās instances tiesa lietā nebija pieaicinājusi /pers. E/ un /pers. F/ kā administratīvā procesa dalībnieces un viņu tiesības un pienākumus tiesas spriedums varēja skart, tomēr pirmās instances tiesas spriedums pēc būtības nenoteic viņu tiesības un pienākumus. Turklāt, pieaicinot /pers. E/ un /pers. F/ kā trešās personas apelācijas instances tiesā, kur lieta izskatīta vēlreiz pēc būtības, viņām tika piešķirtas visas Administratīvā procesa likumā noteiktās trešās personas tiesības un pienākumi. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka minēto trešo personu tiesības šajā administratīvajā procesā ir tik būtiski aizskartas, lai atceltu pirmās instances tiesas spriedumu. Šādu nostāju par pareizu praksē atzinis arī Senāts *(sk. piem. Senāta 2007. gada 9. februāra spriedumu lietā Nr. SKA-37)*.
[11.2] Apgabaltiesa piekrīt atbildētāja argumentam, ka spriedums, pamatojoties uz procesuālo pārkāpumu, ir atceļams vienīgi tad, ja procesuālais pārkāpums ir būtisks un pats par sevi varēja ietekmēt sprieduma tiesiskumu.
Senāta judikatūrā ir atzīts, ka Administratīvā procesa likuma 327. panta trešās daļas 4. punktam ir šaurāks tvērums kā Administratīvā procesa likuma 28. panta pirmajai daļai, kura paredz, ka par trešo personu administratīvajā procesā var būt privātpersona, kuru var skart tiesas spriedums lietā. Tiesai, lemjot par trešās personas pieaicināšanu, ir hipotētiski jāvērtē, vai sagaidāmais spriedums varētu šo personu skart. Savukārt, ja spriedums jau ir taisīts, tad tā atcelšana ir noteikti nepieciešama tikai tad, ja spriedums patiešām nosaka procesā nepieaicinātas personas tiesības vai pienākumus. Ja spriedums nepieaicinātas personas tiesības un pienākumus nenosaka, tad sprieduma atcelšanas nepieciešamība ir vērtējama katrā konkrētā gadījumā atkarībā no tā, vai trešās personas nepieaicināšana būtu varējusi novest pie nepareiza lietas iznākuma. Senāts iepriekš savā praksē arī ir atbalstījis šauru atcelšanas nepieciešamības tvērumu (*sk. Senāta 2007. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. SKA-89/2007 12. punktu par pienākumu apelācijas instances tiesai atcelt pirmās instances tiesas spriedumu uz analoģiskas normas pamata*).
Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa uzskata, ka nav pamata pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai un apgabaltiesa izskatīja lietu pēc būtības.

[12] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, izvērtējusi apelācijas sūdzībā minētos argumentus, secina, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, pirmās instances tiesa ir noskaidrojusi visus būtiskos lietas apstākļus un sniegusi tiem pareizu juridisko novērtējumu, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā izteiktajai motivācijai (sk. *šā sprieduma 4. punktu)* un atkārtoti to nenorāda.

[13] Atbildot uz apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda, ka nav pamatots pieteicēju norādītais, ka nav ņemtas vērā nekustamo īpašumu īpašuma tiesības, jo gan pārsūdzētajā lēmumā, gan spriedumā tās ir izvērtētas, kā arī papildus ir izvērtēta nekustamo īpašumu faktiskā lietošana. Pieteicējas nav norādījušas uz tādiem argumentiem vai pierādījumiem, kas apliecina apelācijas sūdzībā minēto, ka pieteicējas faktiski nevalda pār nekustamajiem īpašumiem. Lietas būtību nemaina

apstāklis, ka teritorijā atrodas citas pieteicējām piederošas būves, kas nepieder pārējām kopīpašniecēm.
Tāpat nav nozīmes tam, ka strīdus būves nav būvējuši neviens no pašreizējiem nekustamo īpašumu kopīpašniekiem, tostarp pieteicējas. Pieteicējas, iegūstot īpašuma tiesības, ir atbildīgas par visu nekustamā īpašuma sastāvu, tai skaitā par būvēm, kas uzbūvētas nelikumīgi.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309. pantu, 329. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ un /pers. B/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2017. gada 18. septembra lēmuma Nr. /numurs/ atcelšanu.
Spriedumu var pārsūdzēt Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente *(paraksts)* V. Zommere

Tiesnese *(paraksts)* I. Amona

Tiesnese *(paraksts)* K. Kalvāne